

Međunarodna klasifikacija funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja

(International Classification of Functioning, Disability and Health)

Tomislav Benjak¹, Marija Strnad¹, Dunja Skoko Poljak²

¹ Hrvatski zavod za javno zdravstvo

² Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Djelatnici Odjela za prevenciju invalidnosti, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, preveli su na hrvatski jezik, Međunarodnu klasifikaciju funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja poznatu kao MKF. Općenita svrha MKF-a je osigurati jedinstveni i standardizirani jezik i okvir za opis zdravlja i stanja u vezi sa zdravljem. Ona definira komponente zdravlja i neke komponente dobrobiti područja povezanih sa zdravljem (kao što su obrazovanje i rad). Područja koja sadrži MKF mogu se stoga sagledati kao *zdravstvena* područja te kao *područja povezana sa zdravljem*. Ta se područja opisuju s perspektive tijela, pojedinca i društva u dvije osnovne liste: (1) Funkcije i strukture tijela, i (2) Aktivnosti i sudjelovanje. Kao klasifikacija MKF sistematski grupira različita područja za osobu s određenim zdravstvenim stanjem (npr. što osoba s nekom bolesti ili poremećajem radi ili može raditi).

Funkcioniranje je jedan krovni pojam koji obuhvaća sve tjelesne funkcije, aktivnosti i sudjelovanje; slično tome je *invaliditet* krovni pojam za oštećenja, ograničenja aktivnosti ili ograničenja u sudjelovanju. MKF također navodi čimbenike okruženja koji su u interakciji sa svim tim komponentama. Na taj način, korisniku je omogućeno bilježenje korisnih profila funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja jednog pojedinca na različitim područjima.

MKF pripada "obitelji" međunarodnih klasifikacija koje je izradila SZO (WHO) za primjenu kod raznih aspekata zdravlja. Obitelj međunarodnih klasifikacija osigurava okvir za šifriranje velikog broja raznih informacija o zdravlju (npr. dijagnoze, funkcioniranje i invaliditet, razlozi kontakta sa zdravstvenim službama), te koristi standardni jezik koji omogućuje komunikaciju o zdravlju, i zdravstvenoj zaštiti širom svijeta u različitim disciplinama i znanostima.

U međunarodnim klasifikacijama SZO-a, stanja (bolesti, oštećenja, ozljede itd.) svrstane su prvenstveno u MKB-10 (skraćeni naziv priručnika za Međunarodnu klasifikaciju bolesti, deseto izmijenjeno i dopunjeno izdanje), koji osigurava etiološki okvir. Funkcioniranje i invaliditet povezano sa zdravstvenim stanjima klasificirani su u MKF-u. MKB-10 i MKF su stoga komplementarne klasifikacije, te se korisnicima preporučuje da ta dva člana obitelji SZO klasifikacija usporedno koriste.

MKB -10 pruža "dijagnozu" bolesti, oštećenja ili drugih zdravstvenih stanja, a ova informacija obogaćena je dodatnim informacijama iz MKF-a o funkcioniranju. Zajedno, informacije o dijagnozi uz funkcioniranje osiguravaju širu i sve jasniju sliku o zdravlju ljudi ili populacija, te se ti podaci zatim mogu koristiti u svrhu donošenja odluka.

Obitelj međunarodnih klasifikacija SZO-a odlično su sredstvo za opis i usporedbu zdravlja populacija u međunarodnom kontekstu. Informacije o mortalitetu (koje pruža MKB -10) te o zdravstvenim posljedicama (koje pruža MKF) mogu se kombinirati kao skupna mjerenja zdravlja populacije za praćenje zdravlja populacije i njegovu distribuciju, te također za procjenu učesća različitih uzroka mortaliteta i morbiditeta. MKF je iz klasifikacije "posljedica bolesti" (izdanje iz 1980.) prešla u klasifikaciju "komponente" zdravlja. Komponente zdravlja identificiraju sastavne dijelove zdravlja, dok se posljedice usredotočuju na utjecaj bolesti ili drugih stanja zdravlja koja slijede kao posljedica toga. Prema tome, MKF se ne bavi etiologijom, pa istraživači mogu izvesti zaključke o uzrocima uporabom primjerenih znanstvenih metoda. Podjednako tako, taj se pristup razlikuje od pristupa "determinante zdravlja" ili "rizični čimbenici". U svrhu olakšavanja proučavanja determinanti ili rizičnih čimbenika, MKF uključuje listu čimbenika okruženja koja opisuje kontekst u kojem osobe žive.

Na kraju je potrebno istaći da se ova značajna klasifikacija nalazi, zahvaljujući potpori Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, nalazi u fazi publiciranja.

Kontakt:

dr.med. Tomislav Benjak

email: tomislav.benjak@hzjz.hr

telefon: 01/4921943

mobitel: 091/7976039